

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВООПОРУШЕННЯ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ, ЮРИДИЧНИЙ СКЛАД. ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ

- 1. Адміністративне правопорушення (АП): поняття, ознаки.*
- 2. Юридичний склад АП: поняття, види, структура.*
- 3. Відмежування АП від інших правопорушень.*
- 4. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.*
- 5. Кваліфікація АП: поняття, види.*

1. Адміністративне правопорушення: поняття, ознаки

Адміністративним правопорушенням
(проступком) визнається протиправна,
винна (умисна або необережна) дія чи
бездіяльність, яка посягає на громадський
порядок, власність, права і свободи громадян,
на встановлений порядок управління і за яку
законом передбачено адміністративну
відповідальність (стаття 9 КУпАП)

ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ (ПРОСТУПКУ)

- Адмін. проступок – це завжди діяння (дія чи бездіяльність);
- Адмін. проступок – це протиправне діяння, тобто таке, що порушує вимоги законодавства;
- Адмін. проступок – це суспільно-шкідливе діяння;
- Адмін. проступок – це винне діяння;
- Адмін. проступок – це каране діяння;
- Адміністративним проступком визнається лише протиправне діяння, яке вчинено деліктоздатною особою.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ ПРОСТУПОК

*протиправне, суспільно-шкідливе,
винне діяння у формі дії або
бездіяльності, вчинене
деліктоздатною особою, яке тягне за
собою застосування встановлених
законом заходів адміністративної
відповідальності*

2. Юридичний склад

*адміністративного правопорушення:
поняття, види, структура*

Склад адміністративного проступку

**– це сукупність установлених
законом суб'єктивних і об'єктивних
ознак, що характеризують дію і
бездіяльність як адміністративний
проступок**

Структура складу адміністративного проступку

- **ОБ'ЄКТ** (безпосередній об'єкт*, предмет);
- **ОБ'ЄКТИВНА СТОРОНА** (діяння*, шкідливі наслідки, причинний зв'язок, місце вчинення, час вчинення, спосіб вчинення, засоби та знаряддя вчинення);
- **СУБ'ЄКТ** (осудність*, вік*);
- **СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА** (вина* (умисел, необережність), мотив, мета).

* Обов'язкові елементи складу

Види складів адміністративних правопорушень

За характером заподіяної
адміністративним проступком шкоди:

- З матеріальним складом
- З формальним складом

Види складів адміністративних правопорушень

Залежно від суб'єкта
адміністративного проступку:

- Особисті (у яких суб'єктом проступку є осудна особа, яка досягла 16 років);
- Зі спеціальним складом (у яких як обов'язковий елемент зазначено ознаки спеціального суб'єкта);
- Змішані (у яких передбачені ознаки як загального, так і спеціального суб'єкта).

Види складів адміністративних правопорушень

Залежно від внутрішньої структури:

- Однозначні (у яких описуються ознаки одного діяння в межах однієї статті нормативного акта);
- Альтернативні (у яких описуються кілька дій у рамках однієї статті нормативного акта).

Види складів адміністративних правопорушень

Залежно від конструкції:

- Описові (які повністю розкривають зміст і суть діяння, яке визнане адміністративним проступком);
- Бланкетні (які указують на необхідність звернення до відповідних нормативних актів, що встановлюють ознаки проступків).

Види складів адміністративних правопорушень

Залежно від ступеня суспільної шкідливості
адміністративного проступку, а також наявності в
складі ознак, що обтяжують адміністративну
відповідальність:

- Основні (які не містять обтяжуючих обставин);
- Кваліфіковані (які містять ознаки, що підвищують суспільну небезпеку адміністративного проступку і посилюють санкцію за його вчинення).

Об'єкт складу адміністративного проступку

Об'єкт складу адміністративного проступку - це те, на що спрямоване посягання - суспільні відносини, які регулюються правовими нормами, а охороняються заходами адміністративної відповідальності.

ст. 9 КУпАП чітко та однозначно фіксує, що об'єктом посягання адміністративного делікту є:

- 1) громадський порядок,
- 2) власність,
- 3) права і свободи громадян,
- 4) встановлений порядок управління.

Класифікація об'єктів проступків

за ступенем узагальнення відносин

- *загальний*
- *родовий*
- *видовий*
- *безпосередній* (конкретний)

Об'єктивна сторона складу адміністративного проступку

— система передбачених нормами адмін. права ознак, які характеризують зовнішній прояв АП.

Елементи:

- Діяння*;
- шкідливі наслідки діяння;
- причинний зв'язок між діянням і його шкідливими наслідками;
- час вчинення проступку;
- місце вчинення проступку;
- спосіб вчинення проступку;
- засіб вчинення проступку;
- знаряддя вчинення проступку.

*обов'язкова ознака, всі інші - факультативні

Види суб'єктів складу адміністративного проступку:

- Загальний суб'єкт — це осудна особа, яка досягла 16-річного віку.
- Спеціальний суб'єкт — це особа, яка характеризується спеціальними ознаками, наявність яких дає можливість притягнути особу до адміністративної відповідальності за вчинене нею певне правопорушення (водії, посадові особи, іноземці та особи без громадянства, капітан судна, військовозобов'язані або призовники, батьки тощо)
- Особливий суб'єкт — це особа, яка має ознаки, що впливають на особливості її притягнення до адміністративної відповідальності. До таких суб'єктів належать: дипломатичні представники, неповнолітні, інваліди, вагітні жінки, військовослужбовці, працівники органів внутрішніх справ, іноземці та особи без громадянства та ін.

Суб'єктивна сторона

полягає у психічному ставленні суб'єкта до вчиненого протиправного діяння (дії або бездіяльності) та його наслідків і містить у собі три елементи:

- *вину**;
- *мету*;
- *мотив*.

*обов'язковий елемент складу

Обставини, що виключають АВ

Ст. 17 КУпАП: особа, яка діяла в стані крайньої необхідності, необхідної оборони або яка була в стані неосудності, не підлягає адміністративній відповідальності

Ст.18. Крайня необхідність

- Не є АП дія, яка хоч і передбачена цим Кодексом або іншими законами, що встановлюють відповідальність за АП, але вчинена в стані крайньої необхідності, тобто для усунення небезпеки, яка загрожує державному або громадському порядку, власності, правам і свободам громадян, установленому порядку управління, якщо ця небезпека за даних обставин не могла бути усунута іншими засобами і якщо заподіяна шкода є менш значною, ніж відвернена шкода.

ст.19. Необхідна оборона

- Не є АП дія, яка хоч і передбачена цим Кодексом або іншими законами, що встановлюють відповідальність за АП, але вчинена в стані НО, тобто при захисті державного або громадського порядку, власності, прав і свобод громадян, установленого порядку управління від протиправного посягання шляхом заподіяння посягаючому шкоди, якщо при цьому не було допущено перевищення меж необхідної оборони.
- **ч.2 ст.19** - Перевищенням меж НО визнається явна невідповідність захисту характерові і суспільній шкідливості посягання – захист повинен відповідати нападу

ст.20. Неосудність

- Не підлягає АВ особа, яка під час вчинення протиправної дії чи бездіяльності була в стані неосудності, тобто не могла усвідомлювати свої дії або керувати ними внаслідок хронічної душевної хвороби, тимчасового розладу душевної діяльності, слабоумства чи іншого хворобливого стану.

Критерії визначення неосудності та їх ознаки:

- медичний (біологічний):
- юридичний (психологічний): інтелектуальна ознака – не здатний усвідомлювати; вольова – не здатний керувати.

Кваліфікація АП

це встановлення відповідності конкретного діяння ознакам того чи іншого складу АП, передбаченого адміністративним законом

Передумови кваліфікації адміністративних деліктів:

- всебічне, повне та об'єктивне встановлення всіх фактичних обставин справи;
- точне і достовірне встановлення юридичного значення всіх фактичних обставин вчинених протиправних дій і особистості порушника;
- правильний вибір норми, з'ясування її змісту і значення.

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

Залежно від обов'язковості суспільно шкідливих наслідків для об'єктивної сторони складу делікту :

- кваліфікація адміністративних деліктів із формальними складами;
- кваліфікація адміністративних деліктів із матеріальними складами

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

За ознакою уповноваженого суб'єкта кваліфікації:

- кваліфікація, здійснювана адміністративними комісіями при виконавчих комітетах місцевих рад;
- кваліфікація, здійснювана виконками місцевих рад;
- кваліфікація, здійснювана районними (міськими) судами (суддями);
- кваліфікація, здійснювана органами внутрішніх справ;
- кваліфікація, здійснювана органами державних інспекцій;
- кваліфікація, здійснювана іншими уповноваженими органами (посадовими особами).

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

Залежно від стадії провадження, на якій відбувається адміністративно-правова кваліфікація

- кваліфікація адміністративного проступку, яка має місце на стадії порушення справи (складання протоколу);
- кваліфікація адміністративного проступку, яка має місце на стадії розслідування справи;
- кваліфікація адміністративного проступку, яка має місце на стадії розгляду справи та винесення постанови про накладення адміністративного стягнення;
- кваліфікація адміністративного проступку, яка має місце на стадії перегляду постанови у справі.

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

Залежно від внесення змін у проведену кваліфікацію:

- попередня кваліфікація;
- остаточна кваліфікація.

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

За родовим об'єктом посягання:

- кваліфікація адміністративних проступків, що посягають на власність;
- кваліфікація адміністративних проступків у галузі охорони природи, використання природних ресурсів, охорони пам'яток історії та культури;
- кваліфікація адміністративних проступків у галузі промисловості, будівництва, використання електричної і теплової енергії;
- кваліфікація адміністративних проступків у галузі сільського господарства;
- кваліфікація адміністративних проступків на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку і т.д.

Класифікація видів адміністративно-правової кваліфікації

За джерелами адміністративно-деліктного права:

- кваліфікація адміністративних проступків, відповідальність за які передбачена КУпАП;
- кваліфікація адміністративних проступків, відповідальність за які передбачена Митним кодексом України;
- кваліфікація адміністративних проступків, відповідальність за які передбачена законами України.

Дякую за увагу!